

Cross-civilization and cross-cultural communications in nowadays world is an environment where the processes of direct and indirect interaction of the latest are carried out. Overcoming cultural barriers is an important factor for self-consciousness and self-assessment of a person, which thereby promotes understanding of hospitality traditions allowing the development of norms and principles of interaction within information-oriented society. Communicative role of conversation participants was firmly established in historic practices and in hospitality, which actualizes historical self-consciousness of hospitality ritualization. So the purpose is to uncover the rituals of guest acceptance in Ukrainian hospitality.

Hospitality is a type of close and powerful interaction between people, including being "face to face", and also exchanging glances and touches. To some extent, the stress from experiencing something foreign is neutralized by the law of hospitality, which is a quite effective strategy of accepting the other. Inasmuch as the guest is a stranger, the hospitality is an expression of attitude not only to this person, but is also a personalization of reality, represented by the guest.

Ritual origins of hospitality are at full amount manifested in accepting a guest. Hospitality during accepting a guest is in the first place – a peculiar ritual, a standard fixes sequence of actions, performed by means of a series of "identification signs". At that, the ritual is not only a formal procedure, but also an act, values and meanings of which are accepted as real and have an unquestioned sense for an individual, performing such act.

Guest acceptance ritual consists of three stages, observance of which is mandatory. Therefore, the first stage starts from arrival of guest (stranger), acquaintance and recognition. Second stage, namely the reception – is a festive reception of guest at the table. The third and final stage is a farewell ceremony to the guest with presenting expensive presents.

Similarity of different nation's hospitality rituals, historically and geographically distant from each other is of no occasion: this is an evidence of deep hospitality structures constancy. At the same time, in each spatial locality, an ethnic (and later – national) distinctiveness of hospitality manifestation is maintained.

Because of that, motives of behavior within the field of hospitality are defined by factors historically established in human consciousness: religion, culture, traditions which significantly influence all fields of social relations and common culture. Namely that is why Ukrainian hospitality, deepest origins of which are common among all Eastern Slavs, always differed by distinctive special humaneness.

Therefore, analysis of guest acceptance ritual in Ukrainian hospitality gives us reasons to draw some conclusions related to three-stage guest acceptance with strict sequence and particularization. Meeting – is an invitation for the guest to enter the house, acted as a sacred invariant of human life, whereas the house represented all living space and worldview cosmos of a Ukrainian. Second stage began with a festive reception at the table, because the habit of entertaining and nourishing the guest, performance of festive treating – feeding, constituted an important element of Ukrainian hospitality. Next stage was the farewell ceremony with presentation of expensive gifts, inasmuch as habits of making presents and gifting played a significant role in Ukrainian hospitality.

Keywords: Ukrainians, hospitality, ritual, feast, gift.

УДК 130.2 + 78.01 (477)

Скорик Адріана Ярославівна
кандидат мистецтвознавства

ІНФОРМАЦІЙНА СФЕРА ЯК ЧИННИК ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Інформаційні поля визначають структурність інформаційного простору. Рух інформації – інформаційний потік – є концентрованим накопичувачем інформації і джерелом діяльності каналів комунікації. Інформаційний простір у культурологічних концепціях сучасності не залишається осторонь трансформації комунікативної функційності, створюючи тим самим особливе середовище транскордоння, інтерактивності і мобільності, актуалізації і діяльності щодо реалізації сучасних культурологічних потоків. Накопичення обсягу інформаційного ресурсу сприяють змінам як самих напрямків культурологічних процесів, так і визначенню нових пріоритетів.

Ключові слова: культурологія, суспільство, інформаційний ресурс, комунікація, інформаційний простір, трансформація суспільства.

Інформаційний простір, що народжується в рамках сучасних культурологічних теорій, має головні аспекти понятійності третинної (третьої) революції у постіндустріальному суспільстві. Маючи високо розвинені сільське господарство і промисловість, послуги технологічних рівнів у культурології сконцентрувалися на "постіндустріальному" визначенні культури у світових вчених. Теорію напрацьовували Д. Белл, Г. Кан, З. Бжезинський, А. Тоффлер, А. Турен.

Інформаційний простір (інфосфера) – сукупність інформації, інформаційної інфраструктури, що збирають, поширюють і використовують інформацію, регулюють суспільні відносини. Інформаційна сфера є чинником постіндустріального суспільства, що значною мірою впливає на економіко-політичну і національно-безпекову діяльність країни. Інформаційні поля визначають структурність інформаційного простору. Рух інформації – інформаційний потік, що є концентрованим накопичувачем інформації і джерелом діяльності каналів комунікації.

Інформаційний простір у культурологічних концепціях сучасності не залишається осторонь трансформації комунікативної функційності, створюючи тим самим особливе середовище транскордоння, інтерактивності і мобільності, актуалізації і діяльності щодо реалізації сучасних культурологіч-

них потоків. Сучасність суспільства схильна формувати у цьому напрямку власні ресурси і змінювати (або моделювати) значущість традиційних ресурсів. Тим самим інформаційний простір у цій царині виявляє сприйнятливості для створення середовища конкуренції, геополітичних відносин, трансформації суспільства, зміну характеру в самому культурологічному середовищі. Накопичення обсягу інформаційного ресурсу сприяє змінам як самих напрямків культурологічних процесів, так і визначенню нових пріоритетів. Комп'ютеризація та інформатизація змінюють цикли у культурологічних напрямках.

Сучасні культурологічні процеси значною мірою за посередництвом інформування і комунікативних мереж намагаються дещо згладити проблемність проявів глобалізації суспільства. Іде боротьба за національну ідентичність, зміст життєвих компонентів у процесах формування ментальності.

Російський політолог Сергій Кургінян однозначно влучно висловлює заувагу: "Демократів привели до влади засоби масової інформації, привели за рахунок створення нових культурних кодів і руйнування старих" [8, 141]. Безперечно, що журналістика стала сьогодні чинником культурологічних процесів держав і світів, про що свідчать і теоретичні засади самої науки "журналістика".

"Дієвість – це особлива форма результативності, що визначається як конкретна участь журналістики в розв'язанні соціально-економічних, господарчих, культурних тощо завдань і вимірюється сукупністю прийнятих органами влади заходів та матеріалами журналістів" [11, 244]. Сучасна журналістика знівелювала гостру реакцію конкретної адресності до події чи особи. Нормою суспільного життя стала дієвість журналістики в пристрасному публіцистичному слові, в силі гласності, до громадянського слова і думки в русі, послаблення апелювання інформаційного виступу до окремого посадовця. Служіння інформаційного простору ідеям гуманізму дозволяє поширювати гуманістичні ідеї культурологічних процесів сучасності, що особливо поціновується в час глобалізації як проблеми конфліктності. Системна криза духовності і моралі виводить загальнолюдські цінності лише до споживацького їх сприйняття. Ігнорування наукових і культурологічних навиків суспільного життя, індивідуалізм збагачення і поширення споживацтва у всьому навіть на життя за новими законами у новому світі. Культурні деформації привели до втрати традиційних цінностей. Культурне середовище розраховує лише на самоізоляцію інформаційного простору, що ще здатне односпрямовано знівелювати розбіжності між конструкцією світу реального і мозаїкою ціннісних орієнтацій, що тисячоліттями створювалася нашими предками.

Інформаційне середовище у царині сучасних культурологічних процесів чи не єдине у всій системі інформаційних комунікацій зберігає чинник, сукупність традиційних цінностей, етичну мораль, культурний та історичний етнос. Цьому не завадили навіть процеси глобалізаційних впливів з усіма впливаючими негативізмами. Духовний розпад суспільства привів до духовних і культурних занебань соціуму. Добро, любов, духовність стали предметами споживання інформаційного продукту культурологічного значення. Намагання зберегти етнокультурні розрізнення, національну ідентичність усередині країни у програмах культурологічного значення займають першочергове місце. Цю складну ношу вони поклали на свої плечі всупереч глобальним процесам, що поглинули суспільні інститути, ідеологічна замкненість і аж ніяк не животворчо реагують на вразливість незахищеного суспільства на ці аспекти. Нееквівалентність інформаційного неповноцінного між центральними та регіональними мас-медіа тут відіграла не останню роль. Загальнозорієнтовані людські цінності, соціальна орієнтація, розповсюдження інтелектуально наповнених зразків культурної спадщини отримали свою пріоритетність на регіональних засобах інформації.

Первинний рівень сприйняття і мислення сучасної відео-індустрії має в особі інфопродукту культурологічного значення особливого суперника. Підкріплені бізнесовою платформою і політичними технологіями і заангажовані політичними елітами окремі інформаційні сітки терплять фіаско поряд з репрезентативними цінностями вищого ґатунку програм "Культура" на українському телебаченні і радіо, на численних приватних інформаційних каналах, у пресі державного і недержавного значення. Сучасний стиль життя не може забрати у нас дедалі більшого поширення і значного впливу Інтернету. Його прерогатива у свободі вибору – заманлива, міжособистісне спілкування – найшвидше у подоланні часу, прозоре у нагоді позбутися інформаційного маніпулювання людиною. І поряд з пропагуванням "побутовості" у мистецтві і культурі, мудрий респондент має нагоду не бути "як всі", а вибрати і запитати продукт висококласної наповненості. Зрештою, є глядач, котрий вимикає (чи перемикає) телеканал, а є той, хто шукає програму за вимогами свого індивідуального споживацького існування. Не "золота рибка на блюдечку", а пошук варіантів "вирощування золотої рибки". Псевдокультурна експансія, деморалізуючі впливи на суспільну думку характерні для суспільства з правом вибору. Власне того суспільства, що називається демократичним. Однобокості у цих питаннях загрожує з'яві на карті світу тоталітарного суспільства. Некритичність сприйняття інформпродукту у сфері соціокультурних надбань сприяє агресії, нерозвиненості емоційної сфери, прагненням бути таким, як всі, виховувати агресивність у поведінці та примітивні комплекси у житті.

Запропонований погляд на цю проблему не сприятиме заміні традиційних культур масовою. Таке відчуження традиційних цінностей, зниження розмаїття форм духовного розвитку вже призвело до певного знеособлення. Найперше, такі одноосібні випадки сприяють примітивізації сприйняття, духовним закріпаченням. Такий підхід до питання забезпечуватиме гносеологічну кризу сьогодення, сприятиме адекватно зрозуміти і відповідно відреагувати на складні реалії глобальних світових трансформацій. Накопичення історичного досвіду з його позитивними нагромадженнями підводять до задуму створення

особливої концепції бачення сучасних культурологічних завдань, їх вирішення методом систематизування найкращого інформаційного досвіду. І це необхідно зробити на фоні індивіда та на фоні суспільства. Розуміння таких необхідностей сприяє сьогодні змінам світоглядної парадигми, дослідження і визначення примітивності окремих сучасних індивідів. Лише особистісне самовизначення і розвиток, ставить перед собою мету і завдання, вміння їх долати, реалізовувати результативність цих надбань сприятиме з'яві високих цивілізацій. Така модель за традицію неодмінно візьме високосвідомість, технологенні засади сучасної епохи. Заміна чи підміна понять призведуть до краху і поглиблення кризи духовної сфери, своєрідною манерою духовного кріпацтва. Закиди про гносеологічні кризи і обмеженість адекватного розуміння і реагування на світові трансформації розраховані на послаблення і втрату світоглядних парадигм. Шляхи подолання таких настроїв справа як самого суспільства, так і індивідуального напрацювання.

Хибні уявлення про суспільство вчені Франкфуртської школи стверджували причинами дещо zdeформованого (викривленого) уявлення про соціум, лінкуватістю у самоусвідомленні, що підсилювалися економічними негараздами [30]. Принцип раціонального чинить тиск реальностям, створює автоматичність реакції на зовнішній світ. Втрата особистісності дій, відчуттів, особистісного простору не сприяє ідентифікації із суспільством. Завдання інформаційного простору – ліквідувати такі об'єктивні обумовленості пануванням життєвих коренів, ліквідувати витки відчуження за допомогою позитивного психонавантаження посередництвом позитиву емоцій.

Культурологічні концепції М. Данилевського, А. Тойнбі, О. Шпенглера, П. Сорокіна, Ю. Лотмана власне розуміли під цим поняттям певну систему поглядів, розглядали культуру як специфічний феномен чи будь-яке культурне явище (процес). Керівна ідея інформаційного простору у світлі цих сучасних культурологічних віянь полягає у конструктивності принципів вивчення артефактів культури та організації процесів їх висвітлення. Концепція вченого і дослідника соціокультурного життя Леслі Уайт (1900–1975) запропонував поняття "культурологія", що має способи оволодіння світом, процесами життя за допомогою символів. Серед виділених ним інтерпретацій цього процесу – часовий (хронологічність подій), формальний (розгляд явищ культури), формальний (функціональні аспекти), формально-часовий (послідовність зміни форм). Взаємовпливи соціальної, технологічної та ідеологічної інтеграції цих підсистем культури створили енергетичну концепцію еволюції культури Л. Уайта.

Осмислення культурно-історичного процесу, функціоналістські концепції культури, що дозволяють виявити специфічні особливості кожного елемента системи, виокремлюють значну кількість досліджень. Англійський історик Джозеф Тойнбі у праці "Дослідження історії" (1934–1961 рр.) переконливо стверджує, що вічне цвітіння культури у локальних цивілізаціях (тобто суспільстві). За А. Тойнбі, цивілізації – це суспільства, а не культури. Діалогічну сутність культури, яку означив А. Тойнбі у концепції "Виклик і відповіді", характерна для ознак діяльності інформаційного діалогічного мовлення між суспільством і культурологічними процесами у ньому. Цей процес можна виділити як ще один функціоналістський, поряд з усіма попередніми численними структурними дослідженнями на цю тему.

На цій гіпотезі можна наполягати, систематизувавши погляд на культуру як на інтегровану систему з усіма пов'язаними між собою елементами. Функціональний підхід до вивчення явищ культури його автор Броніслав Малиновський, англійський етнограф, трактує як ідею з певним завданням в рамках культури як цілого. Англійський антрополог Альфред Радкліфф-Браун наголошував на поєднанні структурного, функціонального та еволюціоністського підходу до соціокультурних явищ.

Цілісним утворенням розглядали соціальні концепції культури М. Вебер, П. Сорокіна, Т. Адорно, Г. Маркузе. Соціальний феномен культури, складність ієрархічної системи – фундамент загально-соціологічних категорій. Специфічний культурний вимір властивий діяльності в будь-якій системі, особливо з регуляцією на утилітарно спрямовані цінності. Інтегрування, високий рівень дисциплін галузей соціологічного знання – сприяють поширенню, вивченню і розумінню цих засад посередництвом транспортування їх місії засобами комунікативних систем. Раціональність, що є визначальною понятійним значенням діяльності людини, стає кульмінаційним у господарській діяльності і культурі.

На появу, існування і структуру соціальних груп визначальний вплив має культурний фактор, вважав Питирим Сорокін. Цей американський вчений-соціолог, росіянин за походженням виокремлював кожен культурну систему як самобутню, що функціонує посередництвом пізнання дійсності, менталітетом, уявленнями про добро і красу. Функціональні інтеграції цих складових П. Сорокін виокремлює в три типи культури: ідеаціональну, чуттєву, ідеалістичну.

Змішання цих типів можна вважати фундаментом принципу їхньої діяльності, а спосіб пізнання, на нашу думку, важливим способом поширення відомостей – інформуванням, згідно яким змінюватиметься менталітет і пріоритетні цінності людини, адже вчення про класичну модель культури визначається як ідеалістичне утворення, що поціновує високі моральні і духовні цінності.

Суспільство, як і будь-яка цілісна система, для нормального існування потребує надходження безперервного інформаційного потоку. Найбільш затребуваною сьогодні є інформація довгострокового часу, що відноситься до генезису суцього, історично обґрунтована. Її екзистенціальний зміст і значення сумістили генезис (родове минуле), фази еволюції (видовище справжньої дійсності) та його майбутній напрям. Тільки множинність всіх модальностей часу спроможні перевести статистику минулого в мету передбачень, тобто зв'язуючи свої рухи з минулим, черпаючи в ньому впевненість у майбутньому.

Сучасне мистецтво переживає певні трансформації, складаються у певний постмодерністський культурологічний вектор: художній твір актуалізується в ракурсі його створення, з вербальності – на тілесність. Медіа має нагоду створювати у цьому розрізі нову культурологічну діяльність, намагається не наслідувати життя, а бути ним. Цим самим медіа долучаються до створення нового, ігрового типу особистості. Мистецька діяльність відчуває вплив на медіа, медіа на мистецтво. А симбіоз цих діянь стає нагодою до створення і напрацювання для життя багатьох постмодерністських ідей, формою їх кодування. Фрагментарність, авторитарність, множинність варіантів, уява фантасмагорій, метафоричність у висловлюваннях... Такі тенденційності сприяють дії масмедійного чинника у сучасній культурі тенденціями до невизначеності, безладності, випадковості. З іншої сторони – спостерігаються чітко виражені інтелектуальні прояви процесу, зацікавленість онтологічними проблемами. Постмодернізм як і постсучасність існують паралелями в єдиній площині, що дозволяє масмедійним засобом стати феноменом – явищем у феноменах сучасної культури, набутком специфічних рис і напрямків стилістики прийому. Цей особливий "культурний дух" – постмодернізм виглядає у своєму трактуванні як своєрідний концептуальний напрям постсучасності. Можливість її застосування окрім культури проявляється у соціальних, політичних, громадянських вимірах.

Модерн не завершився як історична епоха, а став нагодою для фундаментальних трансформацій. Трансцендентальний плюралізм культур, філософій, релігійних та соціальних форм різноякісно поєднується в ансамблях комунікацій, їх традиціоналізмі і інтеграціях у суспільний проект.

Сучасний медіапростір масово запропонував нам пізнати сутність феномена "масова культура". Естетичні вартості її проектів полонили масмедійний і комунікативний простір. Але власна така перенасиченість у популяризаторстві спрацювала з точністю до навпаки, зробивши "маскульту" ведмежу послугу. Наситившись більш ніж вдосталь неякісною "продукцією", людська психіка стала уявно чітко відділяти "зерно" від "полови". Антиреклама зробила свою справу.

Специфіка індустрії масового виробництва орієнтована на маніпулювання свідомістю, розумом, інтелектуальним знеціненням ідеальних затребувань. Прихований характер цих "випадків" і неоднозначність соціальних функцій цього процесу не врятують її від занепаду. Незважаючи на привабливу естетику, ілюзорність правдивості, інтригу відтворення, вона справедливо дістала термін "псевдокультури". Сурогатний її продукт замінив натуралізм класичного мистецтва. Містифіковані процеси у її концепціях раціонально і дозволено переміщено у засоби інформації – ЗМІ, що транслюють населенню поточну інформацію у ракурсах з відповідними інтересами. Індустрія формування певного іміджу і споживання соціальних благ ставить собі за мету стимулювати споживачську свідомість, формування некритичного сприйняття культури в людині. Орієнтація на іміджеві стереотипи створює спрощеність життєвих версій. Але попри беззмістовність у парі з комунікативними інформаційними засобами вони створюють обивательський стереотип, утилітарно-розважальні морально-нерозбірливі видовища. ЗМІ несуть за собою досить спрощений підхід до погляду на мистецькі уподобання. А це, на нашу думку, є зворотньоозалежним процесом: наповненість культурологічного продукту вимушено ставить ЗМІ у залежність заявками на транслювання низькопробного продукту. Отож, реальна практика не представляє масовий культурний продукт як явище оцінювання явищ сучасної культури.

Інформаційний глобалізм привів до життя індустрію культури, шоу-бізнес як обробку і споживання інформаційних процесів. Універсальність трансльованого соціального досвіду одразу відбилася на ціннісних орієнтаціях, нормі поведінки. Необхідність користуватися саме ними – зманіпульованими стандартизованими формами блага, атрибутів престижності – створили певне однорідне середовище. Використання електронних технологій поширило цей процес. Рекламні продукти стають результатом мультимедійного застосування. Інформаційне суспільство стало бранцем видовищності, а не сутності. Це перетворилося на самоціль існування.

Стереотипи сприйняття культури, пов'язані з поняттями "масової культури", пов'язані з протистоянням "масова – художня", що аж ніяк не підлягатиме ототожненню. Обов'язкова неодмінність масової культури – її комерціалізація, створення продукту "на замовлення" (хоча, не завжди любовні сонети XVIII–XIX століття створювалися за натхненням). Ця "культура" стала знаряддям перетворення сучасного соціуму на однаково мислячих і реагуючих людей. Всупереч теорії про допомогу цієї культури пережити сьогочасні тривоги і проблеми, ключовим ми вважатимемо обурення щодо стандартизації виробництва її продуктів. Вже сама назва – "масова" – наштовхує на уявність про спрощені стереотипи сприйняття і поведінки, усього естетико-художнього досвіду до тривіальності. Першість телесеріалів (мільних), різноманітних шоу покликані формувати невисоку планку запитів та інтересів, а загалом демонструють показник змін у сфері культури. Розвиненість смаку не стає першочерговим завданням, культура запитів не стосується масової чисельності глядацької аудиторії. "Заколісування" розуму і почуттів дало перші "плоди": дефіцит потреби читання, низький рівень грамотності, відученість роздумувати і взагалі працювати над собою. Словом, удосконалення людини стає третьосортним завданням. Отже, загальнодосяжний спосіб духовного споживання масової культури посередництвом пропагандистських і рекламних засобів ЗМІ притупляє ідеологічну функцію справжнього мистецтва як способу ціннісного орієнтування особистості. Ідеологічним тиском тут виступає і своєрідність "організації" вільного часу. Ілюзія вибору приховується за регламентом часу. Масова культура здатна безхребетно пристосовуватися до мінливості історичних ситуацій, вона не долає шаблі удосконалення свого інтелектуального зростання.

Ігрові культурні концепції "Infotainment" напрацьовувалися філософами і культурологами Й. Гейзінгом, Х. Ортега-і-Гассетом, Ж. Сартром. Теоретична праця "Homo ludens" ("Людина, що грається") нідерландського філософа Йогана Гейзінга у 1938 році підкреслила думку про сутність ігрової діяльності людини як передумову першоджерела появи культури. Одночасно дослідник не вважає "гру" походженням культури: в даному контексті вона розглядається як вид діяльності з наповненнями певних форм та соціальних функцій. Самовиявлення людини представлене у дії вистави, представленні певної ситуативності життя, є ніби певною імпровізацією складових його частин. Дослідженню Й. Гейзінга належить думка про метафоричну гру словами, взаємозв'язок гри та мови.

Проблема розважання як феномена культури звучить у філософському романі-утопії "Гра в бісер" Германа Гессе. "Чарівна гора" (роман Томаса Манна), а також його "Доктор Фаустус" у центр естетичної гри ставить принципи іронії на тлі пошуку вирішення проблем тогочасної інтелігенції. Філософські антропології розвинув Е. Фінк в праці "Основні феноменти людського буття", виділивши працю, панування, любов, гру і смерть як предмет гри людського існування, що возвеличує її над природними дикими силами.

Сучасні культурологічні дослідження наголошують на поєднанні емоційних та психологічних елементів гри як моментах моделювання дійсності. В контексті теми комунікації цікавою видається думка про представлення значимості "гри" як засобу комунікації різних сфер життя. А це той елемент, що позбавляє обтяженості стереотипів і форм подання інформації. До певної міри запропонована концепція є існуванням свободи у людському житті. Це думка відриву від реальностей, побудова мрій і концепція нереального. Про це розмірковує Жан-Поль Сартр у працях "Екзистенціалізм і гуманізм", "Екзистенціальні теорії емоцій", "Критика діалектичного розуму". Власне його концепції ототожнюють гуманізм зі справжнім людським буттям. Його твердження є найбільш прийнятними і наближеними до сучасних застосувань цих понять у комунікативних транскрипціях: сучасне розуміння свободи, що є наслідком вибору сенсу і основ життя. Концепції Жан-Поля Сартра можна сміливо проводити з паралелями сучасних мас-медійних комунікацій у формуванні особистості сучасної людини, яка є центром усіх довколишніх подій, надбань, цілісним надбанням цінностей і значень світу. Свідомість людини вбирає в себе ту інформативність, яка реально може бути "знята" нею з довколишнього буття. Комунікативність позбавлена "уявленнями" про образи, символи... До речі, ці поняття власне Ж.-П. Сартр назвав "самообманом" з додатком тривоги. Свобода вибору накладає на людину відповідальність за осмислення і означення світу.

Іспанський філософ Х. Ортега-і-Гассет у праці "Бунт мас" визначає шляхетство та інтелектуалізм носіями культуротворчості з ігровим характером. Інтелектуальна еліта здатна протистояти буденності та здатна перебувати у пошуку. Саме цей тандем призначений врятувати культуру від утилітаризму і натовпу, а індивідуальність від нестачі спонтанності та життєвих сил.

Література

1. Адорно Т. Исследования авторитарной личности / Теодор Адорно. – М. : Серебряные нити, 2001. – 416 с.
2. Андерсон Б. Уявлені спільноти : Міркування щодо походження й поширення націоналізму / Б. Андерсон ; [пер. з англ. В. Морозова]. – К. : Критика, 2001.
3. Апель К.-О. Дискурс і відповідальність : проблема переходу до постконвенціональної моралі / Карл-Отто Апель ; [пер. з нім. В. Купліна]. – К. : Дух і Літера, 2009. – 430 с.
4. Аристотель. Сочинения : [в 4-х томах] / Аристотель. – М. : Мысль, 1975. – Т. 1. – 550 с.
5. Гегель Г. В. Философия права / Г. В. Гегель. – М. : Мысль, 1990. – 524 с.
6. Кант И. К вечному миру / И. Кант // Сочинения : [в 6-х томах]. – М., 1966. – Т. 6. – С. 257–309.
7. Компьютерная преступность : новые возможности : [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.cybercrime.report.ru>.
8. Кургинян С. Седьмой сценарий. Часть 2 : После путча / Сергей Кургинян. – М. : Экспериментальный творческий центр, 1992.
9. Локк Д. Два трактата о правлении / Д. Локк // Сочинения : [в 3-х томах]. – М. : Мысль, 1988. – Т. 3. – 670 с.
10. Маркузе Г. Эрос и цивилизация. Одномерный человек : Исследования идеологии развитого индустриального общества / Г. Маркузе. – М. : АСТ, 2003. – 526 с.
11. Михайлин И. Л. Основы журналистики : підручник / І. Л. Михайлин. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 496 с.
12. Михайлов В. А. Особенности развития информационно-коммуникативной среды современного общества / В. А. Михайлов, С. В. Михайлов // Актуальные проблемы теории коммуникации : сборник научных трудов. – СПб : Изд-во СПб ГУ, 2004. – С. 34–52.
13. Новейшие течения и проблемы философии в ФРГ / [под ред. Григоряна Б. Т.]. – М. : Наука, 1978. – 368 с.
14. Пассмор Дж. Сто лет философии / Дж. Пассмор. – М. : Прогресс-Традиция, 1998. – 496 с.
15. Петрик В. М. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій / В. М. Петрик, О. А. Штоквиш, В. І. Полевий. – К. : Росава, 2006. – 208 с.
16. Пітерзе Я. Н. Глобалізація як гібридизація / Ян Недервеен Пітерзе // Глобальні модерності [за ред. Майка Фезерстоуна, Скота Леша та Роланда Робертсона]. – К. : Ніка-Центр, 2013. – 399 с.
17. Победа Н. А. Социология культуры / Н. А. Победа. – Одесса : Астропринт, 1997. – 224 с.
18. Погорілий О. І. Читаючи Вебера / О. І. Погорілий // Соціологія загальноісторичні аналізи. Політика. – К. : Основи, 1998. – С. 479–496.
19. Подорога В. Выражение и смысл / В. Подорога. – М. : Ad Marginem, 1995. – 432 с.
20. Попович М. В. Раціональність і виміри людського буття / М. В. Попович. – К. : Сфера, 1997. – 292 с.

21. Робертсон Р. Globalization. Social Theory and Global Culture / Роланд Робертсон // Глобальні модерності [за ред. Майка Фезерстоуна, Скота Леша та Роланда Робертсона]. – К. : Ніка-Центр, 2013. – 399 с.
22. Розлогов К. Е. Мистецтво екрана : проблеми виразності / К. Е. Розлогов. – М., 1982.
23. Руссо Ж.-Ж. Об общественном договоре. Трактаты / Жан-Жак Руссо. – М. : Канон-Пресс, 2000. – 544 с.
24. Силачев Д. А. Семиотика и искусство : анализ западных концепций / Д. А. Силачев. – М. : Знание, 1991. – 64 с.
25. Сорель Ж. Размышления о насилии / Ж. Сорель. – М. : Польша, 1907. – 225 с.
26. Социальная философия Франкфуртской школы / [Фоглер Я. Г., Ойзерман Т. И. и др.] ; под ред. Бессонова Б. Н., Нарского И. С., Яковлева М. В. – М. : Мысль ; Прага : Свобода, 1978. – 357 с.
27. Табачковський В. Г. Людина – екзистенція – історія / В. Г. Табачковський. – К., 1996. – 80 с.
28. Томпсон Е. Народна Європа? Соціальні аспекти європейської інтеграції / Е. Томпсон // Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика : Хрестоматія з сучасної зарубіжної соціології регіонів [укл. Кононов І. Ф. ; наук. ред. Бородачов В. П., Топольськов Д. М.]. – Луганськ : Альма матер – Знання, 2002. – 430 с.
29. Уолцер М. Компанія критиків : соціальна критика і політичні пристрасія ХХ століття / М. Уолцер. – М. : Ідея-Пресс, Дом інтелектуальної книги, 1999. – 360 с.
30. Фарман І. П. Соціо-культурні проекти Ю. Хабармаса / І. П. Фарман. – М. : Наука, 1999. – 188 с.
31. Федякин И. А. Общественное сознание и массовая коммуникация в буржуазном обществе / И. А. Федякин. – М. : Наука, 1988. – 216 с.
32. Фрагменти ранніх грецьких філософів. – М. : Наука, 1989. – 576 с.
33. Фромм Е. Анатомія людської деструктивності / Е. Фромм. – М. : АСТ, 2006. – 635 с.
34. Хабармас Ю. Моральне свідомство і комунікативне діяння / Ю. Хабармас. – СПб. : Наука, 2000. – 280 с.
35. Хігінс Р. Седьмой враг. Человеческий фактор в глобальном кризисе / Р. Хиггинс // Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности. – М. : Прогресс, 1990. – С. 26–27.
36. Хоменко В. М. Цивілізація і особа : соціальні стратегії глобалізації / В. М. Хоменко. – К. : Центр гуманітарної освіти НАН України, 2001. – 165 с.
37. Хоркхаймер М. Діалектика просвітлення / М. Хоркхаймер, Т. В. Адорно. – (М. : Медиум) СПб. : Ювента, 1997. – 311 с.
38. Чуровська-Кандиба І. Вернісаж нарисів глобалізації в українському соціальному дискурсі / Ірина Чуровська-Кандиба // Глобальні модерності [за ред. Майка Фезерстоуна, Скота Леша та Роланда Робертсона]. – К. : Ніка-Центр, 2013. – 399 с.
39. Шацкий Е. Утопия и традиция / Е. Шацкий. – М. : Прогресс, 1990. – 456 с.
40. Ferguson M. The mythology about globalization / M. Ferguson // European Journal of Communication. – № 7.
41. Hall S. The local and the global : globalization and ethnicity / S. Hall // Culture, Globalization and the World-System [ed. A. D. King]. – London : Macmillan.

References

1. Adorno T. Issledovaniya avtoritarnoy lichnosti / Teodor Adorno. – M. : Serebryanye niti, 2001. – 416 s.
2. Anderson B. Uavlenni spilnoty : Mirkuvannia shchodo pokhodzhennia y poshyrennia natsionalizmu / B. Anderson ; [per. z anhl. V. Morozova]. – K. : Krytyka, 2001.
3. Apel K.-O. Dyskurs i vidpovidalnist : problema perekhodu do postkonventsionalnoi morali / Karl-Otto Apel ; [per. z nim. V. Kuplina]. – K. : Dukh i Litera, 2009. – 430 s.
4. Aristotel'. Sochineniya : [v 4-kh tomakh] / Aristotel'. – M. : Mysl', 1975. – T. 1. – 550 s.
5. Gegel' G. V. Filosofiya prava / G. V. Gegel'. – M. : Mysl', 1990. – 524 s.
6. Kant I. K vechnomu miru / I. Kant // Sochineniya : [v 6-kh tomakh]. – M., 1966. – T. 6. – S. 257–309.
7. Komp'yuternaya prestupnost' : novye vozmozhnosti : [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.cybercrime.report.ru>.
8. Kurginyan S. Sed'moy stsensariy. Chast' 2 : Posle putcha / Sergey Kurginyan. – M. : Eksperimental'nyy tvorcheskiy tsentr, 1992.
9. Lokk D. Dva traktaty o pravlenii / D. Lokk // Sochineniya : [v 3-kh tomakh]. – M. : Mysl', 1988. – T. 3. – 670 s.
10. Markuze G. Eros i tsivilizatsiya. Odnomernyy chelovek : Issledovaniya ideologii razvitogo industrial'nogo obshchestva / G. Markuze. – M. : AST, 2003. – 526 s.
11. Mykhailyn I. L. Osnovy zhurnalistyky : pidruchnyk / I. L. Mykhailyn. – K. : Tsentr uchbovoi literatury, 2011. – 496 s.
12. Mikhaylov V. A. Osobennosti razvitiya informatsionno-kommunikativnoy sredy sovremennogo obshchestva / V. A. Mikhaylov, S. V. Mikhaylov // Aktual'nye problemy teorii kommunikatsii : sbornik nauchnykh trudov. – SPb : Izd-vo SPb GU, 2004. – S. 34–52.
13. Noveyshie tehneniya i problemy filosofii v FRG / [pod red. Grigoryana B. T.]. – M. : Nauka, 1978. – 368 s.
14. Passmor Dzh. Sto let filosofii / Dzh. Passmor. – M. : Progress-Traditsiya, 1998. – 496 s.
15. Petryk V. M. Suchasni tekhnologii ta zasoby manipuluvannya svidomistiu, vedennia informatsiinykh viin i spetsialnykh informatsiinykh operatsii / V. M. Petryk, O. A. Shtokvysh, V. I. Polevyyi. – K. : Rosava, 2006. – 208 s.
16. Piterze Ya. N. Hlobalizatsiia yak hibrydzatsiia / Yan Nederveien Piterze // Hlobalni modernosti [za red. Maika Fezerstouna, Skota Leshi ta Rolanda Robertsona]. – K. : Nika-Tsentr, 2013. – 399 s.
17. Pobeda N. A. Sotsiologiya kul'tury / N. A. Pobeda. – Odessa : Astroprint, 1997. – 224 s.
18. Pohorilyi O. I. Chytaiuchy Vebera / O. I. Pohorilyi // Sotsiologhiia zahalnoistorychni analizi. Polityka. – K. : Osnovy, 1998. – S. 479–496.
19. Podoroga V. Vyrashenie i smysl / V. Podoroga. – M. : Ad Marginem, 1995. – 432 s.
20. Popovych M. V. Ratsionalnist i vymiry liudskoho buttia / M. V. Popovych. – K. : Sfera, 1997. – 292 s.
21. Robertson R. Globalization. Social Theory and Global Culture / Roland Robertson // Hlobalni modernosti [za red. Maika Fezerstouna, Skota Leshi ta Rolanda Robertsona]. – K. : Nika-Tsentr, 2013. – 399 s.

22. Rozlohov K. E. Mystetstvo ekrana : problemy vyraznosti / K. E. Rozlohov. – M., 1982.
23. Russo Zh.-Zh. Ob obshchestvennom dogovore. Traktaty / Zhan-Zhak Russo. – M. : Kanon-Press, 2000. – 544 s.
24. Silachev D. A. Semiotika i iskusstvo : analiz zapadnykh kontseptsiy / D. A. Silachev. – M. : Znanie, 1991. – 64 s.
25. Sorel' Zh. Razmyshleniya o nasilii / Zh. Sorel'. – M. : Pol'za, 1907. – 225 s.
26. Sotsial'naya filosofiya Frankfurtskoy shkoly / [Fogler Ya. G., Oyzerman T. I. i dr.]; pod red. Bessonova B. N., Narskogo I. S., Yakovleva M. V. – M. : Mysl'; Praga : Svoboda, 1978. – 357 s.
27. Tabachkovskiy V. H. Liudyna – ekzystentsiia – istoriia / V. H. Tabachkovskiy. – K., 1996. – 80 s.
28. Tompson E. Narodna Yevropa? Sotsialni aspekty yevropeiskoi intehratsii / E. Tompson // Hlobalizatsiia. Rehionalnaya polityka : Khrestomatiia z suchasnoi zarubizhnoi sotsiologii rehioniv [ukl. Kononov I. F. ; nauk. red. Borodachov V. P., Topolskov D. M.]. – Luhansk : Alma mater – Znannia, 2002. – 430 s.
29. Uoltser M. Kompaniya kritikov : sotsial'naya kritika i politicheskie pristrastiya XX veka / M. Uoltser. – M. : Ideya-Press, Dom intellektual'noy knigi, 1999. – 360 s.
30. Farman I. P. Sotsio-kul'turnye proekty Yu. Khabarmasa / I. P. Farman. – M. : Nauka, 1999. – 188 s.
31. Fedyakin I. A. Obshchestvennoe soznanie i massovaya kommunikatsiya v burzhuaznom obshchestve / I. A. Fedyakin. – M. : Nauka, 1988. – 216 s.
32. Fragmenty rannikh grecheskikh filosofov. – M. : Nauka, 1989. – 576 s.
33. Fromm E. Anomiya chelovecheskoy destruktivnosti / E. Fromm. – M. : AST, 2006. – 635 s.
34. Khabermas Yu. Moral'noe soznanie i kommunikativnoe deystvie / Yu. Khabermas. – SPb. : Nauka, 2000. – 280 s.
35. Khiggins R. Sed'moy vrag. Chelovecheskiy faktor v global'nom krizise / R. Khiggins // Global'nye problemy i obshchechelovecheskie tsennosti. – M. : Progress, 1990. – S. 26–27.
36. Khomenko V. M. Tsyvilizatsiia i osoba : sotsialni stratehii hlobalizatsii / V. M. Khomenko. – K. : Tsentri humanitarnoi osvity NAN Ukrainy, 2001. – 165 s.
37. Khorokhaymer M. Dialektika prosveshcheniya / M. Khorokhaymer, T. V. Adorno. – (M. : Medium) SPb. : Yuventa, 1997. – 311 s.
38. Churovska-Kandyba I. Vernisazh narysiv hlobalizatsii v ukrainskomu sotsialnomu dyskursi / Iryna Churovska-Kandyba // Hlobalni modernosti [za red. Maika Fezerstouna, Skota Lesha ta Rolanda Robertsona]. – K. : Nika-Tsentr, 2013. – 399 s.
39. Shatskiy E. Utopiya i traditsiya / E. Shatskiy. – M. : Progress, 1990. – 456 s.
40. Ferguson M. The mythology about globalization / M. Ferguson // European Journal of Communication. – № 7.
41. Hall S. The local and the global : globalization and ethnicity / S. Hall // Culture, Globalization and the World-System [ed. A. D. King]. – London : Macmillan.

Скорик А. Я.

Информационная сфера как фактор постиндустриального общества

Информационные поля определяют структурность информационного пространства. Движение информации – информационный поток – является концентрированным накопителем информации и источником деятельности каналов коммуникации. Информационное пространство в культурологических концепциях современности не остается в стороне трансформации коммуникативной функциональности, создавая тем самым особую среду трансграничности, интерактивности и мобильности, актуализации и деятельности по реализации современных культурологических потоков. Накопление объема информационного ресурса способствует изменениям как самих направлений культурологических процессов, так и определению новых приоритетов.

Ключевые слова: культурология, общество, информационный ресурс, коммуникация, информационное пространство, трансформация общества.

Skoryk A.

Information field as a factor in post-industrial society

Information fields define the structural information space. The movement of information – information flow, which is a concentrated source of information and drive business communications channels. Information space in cultural conceptions of modernity doesn't remain aloof transformation of functioning of communication, thereby creating a special environment of transboundarity, interactivity and mobility, updating and implementating activities for contemporary cultural flows. Contemporary society tends to form in this area and their own resources modify (or simulate) the importance accustomed to traditional resources. Thus, the information space in this area reveals a favorable environment for the creation of competition, geopolitical relations, social transformation, the changing nature of cultural science in the environment. Accumulation of information resources contribute both to changes the areas of cultural processes and defining new priorities. Computerization and informatization change cycles in cultural areas.

Modern cultural processes largely through information and communication networks are trying to flatten somehow problematic manifestations of the globalization of society. There is a struggle for national identity, meaning vital component in the formation of mentality.

Russian political scientist Sergei Kurginyan clearly expresses remarks: "Democrats have led the authorities to the media, led by the creation of new cultural codes and the destruction of old". There is no doubt that journalism has become today a factor of cultural processes of state and the world, as demonstrated by the theoretical foundations of the science "journalism".

"Effectiveness – a special form of performance, defined as a specific part of journalism in addressing socio-economic, commercial, cultural, etc. set of tasks and measured steps taken by the authorities and media materials". Modern journalism leveled down sharp reaction in relation to a particular event or person. Norms of social life was the effectiveness of journalism in a passionate journalistic words, the power of publicity in civil speech and thought in movement, relaxation appealing presentation of information to an individual official. Information space service allows humanism ideas to spread in cultural processes of modernity, which is especially valuable in times of globalization as a problem of conflict. Systemic crisis of spirituality and morality brings human values only to consumer perceptions.

Ignoring scientific and cultural habits of social life, individualism enrichment and spread consumerism in all casts to life under the new law in the new world. Cultural deformation resulted in the loss of traditional values. Cultural environment relies only on the isolation of the information space, more capable of unidirectionally negate the differences between the real world and design puzzle values, which have been being created for thousands of years by our ancestors.

The information environment in the field of contemporary cultural processes, which is nearly the one in the whole system of information communication, saves a factor set of traditional values, ethical moral, cultural and historical ethos. This wasn't prevented even by the processes of globalization with all following negativisms. Spiritual decay of society has led to spiritual and cultural abandoned society. Goodness, love, spirituality become commodities information product of cultural significance. Trying to keep the distinction between ethno-cultural national identity within the country programs of cultural values take priority place. This complex burden they put on their shoulders against global processes that have absorbed social institutions, ideological isolation and don't respond to the vulnerability of unprotected society on these issues. Defective non-equivalent information between central and regional mass media here has played an important role. Generally oriented human values, social orientation, distribution of samples filled with intellectual heritage just got their priorities for regional media. This will be discussed in the following articles.

The initial level of perception and thinking of modern video industry is represented informational products cultural significance, especially the game. Backed up by the business and political platform technologies and engaged political elites tolerate certain information grid failure, along with representative values of the highest quality program "Culture" on Ukrainian television and radio on numerous private information channels, coverage of state and non-state value. Modern lifestyles can deprive us from becoming more common and significant impact of the Internet. Its prerogative of freedom of choice – a tempting interpersonal communication – the fastest time to overcome, transparent rid helpful information manipulation by man. And along with the promotion of "everyday life" in art and culture, the respondent is wise to not be "all", and select high-end product and ask fullness. Finally, there is a viewer, which turns (or switches) channel, and the one who is looking for a program with the individual requirements of your consumer existence. Not "goldfish on a plate" and search options "growing goldfish." Foolish cultural expansion has demoralizing effect on public opinion characteristic of the society with the right choice, actually for the society which is called democratic. Sidedness in these areas threatens with the appearance on the map of the world totalitarian society. Uncritical perception of information product in cultural heritage contributes to aggression, underdevelopment of emotional areas, the desire to be like everyone else, cause aggressive behavior and primitive systems of life.

Keywords: cultural, community, information resource, communication, information space, transformation of society.

УДК 008: 130.1

Гончаров Владислав Вікторович
здобувач

ДО ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ТРАДИЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙ У СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ

У статті виявлено сутність та особливості взаємодії традицій та інновацій у сучасній культурі, зокрема розкрито джерела, механізми і спрямованість їхнього розвитку. Відзначено, що традиції та інновації сьогодні стають визначальними формотворчими чинниками трансформації і формування нової соціокультурної реальності. Наголошено, що традиції забезпечують стійке відтворення культурного досвіду, тоді як інновації – це механізми формування нових культурних моделей різного рівня, які створюють передумови для низки соціокультурних змін. Однак в епоху глобалізації інновації трансформуються в традицію безпрецедентно швидко, а тому не встигають набути якостей традиції, що призводить до неминучого конфлікту між традиціями й інноваціями і стиранню відмінностей між ними.

Ключові слова: традиції, інновації, культура, соціокультурні зміни, трансформація.

Традиції супроводжують людство протягом усієї його історії. Вони є найважливішими елементами онтогенезу і філогенезу суспільства, тому їх роль і функції у суспільстві, а також ставлення до них людини є показниками культурного розвитку, соціальних, політичних та ідеологічних орієнтацій тієї чи іншої спільноти. Багатство культурних епох, які існували раніше та які існують і дотепер, значною мірою зумовлене саме різноманіттям відповідних культурних традицій.

Натомість інновації (на протигагу традиціям) – це насамперед механізми формування нових культурних моделей різного рівня, які, у свою чергу, створюють передумови для низки соціокультурних змін. Провоквані інноваціями зміни в системі існуючих суспільних зв'язків, трансформації в окремих підструктурах суспільства, а також викликаний ними відповідний резонанс у культурі, як і сутність і види їх взаємодії з традиціями на сучасному етапі цивілізаційного розвитку вимагають ґрунтового теоретичного осмислення та відкритості наукових пошуків даної проблематики. Однак, незважаючи на таку тенденцію, проблеми співвідношення традицій та інновацій як цілісного соціокультурного феномена залишаються й досі не з'ясованими в межах, зокрема, гуманітарної науки.

У науковій традиції, зокрема за радянських часів, поняття "традиція" розглядалось як категорія концепції наступності культур. У такому контексті її розглядають С. Арутюнов, І. Барсеґян, О. Спіркін, Б. Бернштейн та ін. [1; 3; 4; 19]. Роль традиції в соціокультурному розвитку досліджували А. Ракітов, Д.